اللغــة الفارسية

مواد مخدر از دید گاه اسلام

ؤلف : دكتر / عبد الله الطيار

مترجم : قريب الله مطيع

مواد مخدر از دیدگاه اسلام

مؤلف:دکتر عبد الله طیار

مترجم:قریب الله مطیع

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر .

الطيار ، عبد الله محمد

المخدرات في الفقه الاسلامي (باللغة الفارسية) ، / عبد الله محمد الطيار ، قريب الله مطيع - المدينة المنورة ، ١٤٢٤ هـ .

٥٤ ص : ١٧ × ١٢ سم

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

١- الجنايات (فقه إسلامي) ٢- المخدرات ، أ مطيع ، قريب الله (مترجم) ب .العنوان .

ديوي ٢٥٥،٤ ٤٥٧٣/ ١٤٢٤هـ

رقم الإيداع : ٤٥٧٣/١٤٢٤

ردمك : ٩٩٦٠-١٠-٦٧٩-٩

بسم الله الرحمن الرحيم

این رساله کوچک فشرده کتاب ((المخدرات فی الفقه الاسلامی)) نوشته دکترعبدالله الطیار است،احکام،مسایل و فتاوای علمای مذاهب ،نظریات دانشمندان بزرگ اسلام ، فیصله های سازمان های جهانی در مورد مواد مخدره ،که ارتباط به وضعیت کنونی کشور عزیز ما دارد ،از این کتاب بیرون آورده شده و به زبان دری ترجمه شده است ،خداکند در راه جلو گیری و مبارزه علیه این مواد مهلک مؤثر تمام شود.

طبعاً این رساله خالی از اشتباه نخواهد بود،از خوانندگان گرامی قبلاً پوزش می خواهم، ودر پایان از برادرانی که در زمینه ترتیب مسایل ، تصحیح ،نوشته و چاپ این رساله بامن سهم گرفته و همکاری نموده اند، صمیمانه اظهار سپاس مینمایم.

باتقدیم احترام

قریب الله مطیع

بسم الله الرحمن الرحیم

فضیلت رزق حلال

ستایش و سپاس خداوند عالمیان را ست، آن ذاتیکه آفریننده زمین و آسمان است ،ذاتیکه انسان را بیآفرید و برهمه مخلوقاتش برتری داد.

درود وسلام فراوان بررسول گرامی ما حضرت محمد ﷺآنکه بشریت را از تاریکی به روشنی رهنمون فرموده. همه پاکی ها را حلال ، و از پلیدی ها باز داشتند .

وبعد:

خداوندﷻ زمین را برای انسان هموار ساخت و همه چیزها را برایش مسخر گردانید تا از آن بطور درست و در راه درست استفاده نماید،و بخاطربدست آوردن روزی حلال بکوشد،تنبلی و سستی را به بهانه این و آن به خود

راه ندهد.انسان زحمتکش با هر نـوع پیـشه و حرفـه مبـاح ،نزد مردم محبوب و محترم است ،چنانکه انسان بـی کـار و تنبل که بار دوش دیگران است ،سـبک ،و از نظرهـا افتـاده می باشد.

اسلام کـار و پیـشه را محتـرم شـمرده هرگـز اجـازه نمیدهد تا شغلی یا پیشه ای که از آن روزی حـلال بدسـت می آید مورد تمسخر قرار گیرد پیامبر بزرگ اسلام حضرت محمد ﷺ یاران خود را همیشه توصیه به کـار و عمـل مـی نمودند چنانکه فرموده اند : (اگر کسی از شما ریـسمانی را گرفتـــه وهیـــزم برپـــشت خـــویش بیـــاورد، وآنـــرا بفروشد،خداوندﷻ رویش را از آتش دوزخ باز می دارد) [1]

۱- متفق علیه.

مسلمان می تواند از راه های زیادی روزی حلال را بدست آرد مثلاً از راه زراعت، تجارت، صناعت و یاهر پیشه دیگری ویا وظیفه که مبتنی بر حرام نبوده و معاونت در ظلم و تجاوز بالای دیگران نباشد.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ وَلَا تَطۡغَوۡاْ فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبِيۖ وَمَن يَحۡلِلۡ عَلَيۡهِ غَضَبِي فَقَدۡ هَوَىٰ ﴾ طه: ٨١

ترجمه: (و بخورید از چیزهای پاکیزه ایکه برای شما روزی گردانیده ایم ولی در استفاده از آن افراط نکنید تا مبادا خشم من برشما فرود آید و برکسیکه خشم من فرود آید واقعاً که هلاک می شود).

ولی بعضی پیشه و حرفه های هست که اسلام آنرا بر امت محمد ﷺ حرام قرار داده است، چون بر اخلاق و آداب

و آبرو و عزت افراد جامعه تاثیر منفی میگزارد، مثل زنا (که در کشورهای غربی به پیشه وران آن جوازنامه داده می شود) تعلیم رقص، موسیقی، ساختن مجسمه و بت، وشراب و مواد مخدر، و تجارتی که در آن فریب و ظلم باشد، یا بهره برداری از راه های که اسلام از آن منع نموده مانند تجارت شراب ، مواد مخدر، خنزیر، بت و مجسمه و غیره، خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم بِٱلْبَٰطِلِ وَتُدْلُوا۟ بِهَآ إِلَى ٱلْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا۟ فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ بِٱلْإِثْمِ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه: (مال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید بطوریکه آنرا به حاکمان رشوت بدهید و بدین وسیله قسمتی از مال مردم را به ناحق بخورید در حالیکه شما می دانید).

یعنی کسی از شما مال دیگری را به ناحق نخورد پس درین قمار، فریب ،غارت انکار حقـوق دیگـران و گـرفتن مال کسیکه وی بدادن آن راضی نباشد و یا اینکـه شـریعت آنرا حرام گفته باشد اگر چه به توافق طرفین صورت گرفته باشد مانند پولی که از راه زنا بدست آورده شود ، و مبلغـی که به فال بین داده می شود، و پول شراب و خنزیر و غیـره داخل است .

پیامبر اسلامﷺ زشتی روزی حرام را چنین بیان مـی کنند: (ای مردم !حقا که خداوندﷻ پـاک اسـت،جـز پـاک چیزی دیگر را نمیپذیرد، و خداوندﷻ به آنچکه پیـامبرانش را امر نموده بود،مؤمنان را نیز امر فرموده است ،سپس ایـن آیـات را تـلاوت نمودنـد:﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعۡمَلُواْ صَٰلِحًاۖ إِنِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ عَلِيمٞ ﴾ المؤمنون: ٥١

ترجمه:(ا ی پیامبران! از خوردنی های پاکیزه بخورید و عمل نیکو انجام دهید، بی‌گمان من بـه آنچـه انجـام مـی دهید آگاهم) و این آیت را نیـز تـلاوت نمودنـد: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ ﴾ البقرة: ۱۷۲

ترجمه:(ای مؤمنان! از چیزهای پاکیزه ایکه برای شما روزی گردانیده ایم بخورید).

سپس در مورد شخصیکه سفر دراز وطـولانی را مـی پیماید، که گرد، غبار و آشفتگی بر چهـره اش هویداسـت ، دو دست خود را بسوی آسمان بلند می نماید و می گوید : ای پروردگـار ! ای پروردگـار ! ای پروردگـارا! در حالیکـه خـوراکش و نوشـیدنش از حـرام، پوشـاکش از حـرام و از حرام تغذیه نموده پس چگونه دعایش مستجاب گردد ؟!).[۱]

۱- روایت مسلم ۸۵/۳.

ازکعب بن عجره﵁ روایت است که پیامبر خدا ﷺفرمودند: (ای کعب پسرعجره ! گوشتی که از حرام بروید، آتش دوزخ سزاوارش است).[1]

لذا از این آیات و احادیث روشن می گردد که حصول رزق حلال سبب خوشبختی مسلمان در دنیا و آخرت شده بر عکس کسب حرام انسان را به بدبختی های دنیوی واخروی کشانیده مانع قبول دعا و عبادت وی می شود. پس هر آنچیزی راکه اسلام ، خوردن، تعامل ، و استعمالش را حرام قرار داده یا اینکه باعث ضرر می شود، تجارت و زراعت آن نیز حرام است مانند زراعت و تجارت مواد مخدر. این عذر پذیرفته نمیشود که شخصی بگوید من مواد مخدر را کشت می کنم تا بالای کفار

۱- روایت ترمذي ۲/ ۵۱۳.

بفروشم، مسلمان اجازه ندارد اشیای حـرام را رواج دهـد و اجازه ندارد حیوان خنزیر را پرورش داده و بـالای نـصاری بفروشد ، پیامبر خدا ﷺفروش انگور حلال را بالای کسیکه از آن َشراب می سازد حرام قرار داده است.

فلهذا حصول رزق و دارائی از راه مواد مخدر چـه زراعـت یا تجارتباشد، حرام بوده باعث بـدبختی هـا و رنجهـا مـی شود، چنانکه بسیاری از پیشه وران این مواد در ابتداء پـول هنگفتی را بدست می آورند ولی بلاآ خره به مشکلی دچار می شوند که همه دارو ندار شان به بادفنا رفتـه و تهیدسـت می شوند، پس باید از چـنین مردمـان عبـرت گرفـت ،و از خداوند خواستار روزی پاک وحلال شد،و در پـی کارهـا و پیشه های مباح شـویم ،تـا رضـامندی خداونـد را حاصـل نمایم. (مترجم)

تعریف مواد مخدر

تعریف لغوی مواد مخدر - مخدرات یا مخـدر از کلمـه (الخدر) گرفته شـده کـه بمعنـای ضـعف سـستی ، نرمـی و ناتوانی اسـت همچنـان بـه معنـای سـردی نیـز آمـده ، در مجموع معنای تـرس، کنـدی، حیرانـی، تـردد، تنبلـی، بـی غیرتی و بی همتی را در بر می گیرد و همه این صـفات در شخص معتاد به مواد مخدر و هرنشه کننده دیگرچه جامـد و چه مایع باشد، پیداست.

تعریف اصطلاحی مواد مخدر: در باره مـواد مخـدر تعریفات زیادی آمده که بهترین این تعریف ها اینست:(هر

مواد خام یا ساخته شده که دارای عناصر تحریک کننـده یـا تسکین دهنده که در غیر موارد طبی یا صـنعتی بکـار بـرده شود و استعمال این مواد شخص را بـه مـداومت و عملـی شدن ومعتاد شدن بکشاند و ضررهایش بالای افراد اجتمـاع چه از نگاه جسمی یا روحی ویا اجتماعی ظاهر گردد مـواد مخدر گفته می شود) این تعریف همه انواع و اقـسام مـواد مخدر موجوده را در عصر حاضر وآنچـه در آینـده کـشف شود در بر می گیرد.

انواع مواد مخدر:

مواد مخدر را میتوان به سه دسته تقسیم نمود:

۱- مـواد مخـدر طبیعـی کـه از نباتـات بدست می آیـد مثـل چـرس ،افیـون ،(کوکنـار)، نبات پان و تنباکو.

۲- مواد مخـدر مـصنوعی: ایـن مـواد از شیره نباتات مخدر گرفته شده و بعد از تعاملات کیمیاوی ساده که بالای آنها اجرا می گـردد و در نتیجـه شـکل آنـرا تغیـر میدهـد، و عبـارت از هیـروئین ، کوکـائین ،کـودائین و مـوروفین مـی باشد.

۳- مواد مخدر اختراع شده : ایـن مـواد مخدر با دو نوع بالاکه از نباتـات و یـا شـیره آن بدست می آید ارتباطی نداشته و از بعـضی مـواد کیمیاوی ترکیب شده بدست می آید ولـی تـأثیر آن همانند مواد مخـدر طبیعـی و مـصنوعی مـی باشـد ماننـد مـواد خـواب آور ، ضـد خـواب ، تسکین دهنده و بیهـوش کننـده، و خطرنـاکترین

این مواد که استعمال کننده را معتاد میسازد همانا هیـــروئین ،کوکــائین، مــورفین ،افیــون ،چـــرس میباشد.

حکم مواد مخدر

دین مبین اسـلام انـسان را بــه همــه خـوبی هــا و استفاده از هر آنچیزیکه مفید تمام میشود امر نمـوده و از هر آنچیزیکه زیان آور است منع می نمایـد قـسمیکه در حدیث شریف آمده:(به خود و دیگران زیان مرسان)[1] به همین منظور استفاده از مواد مخدر را دین اسـلام حـرام قرار داده است چون باعث ضرر جسمی و مفاسد زیادی می شود، و همانطوریکه شـراب و سـائر مـواد نـشه آور ضررهای بی شماری دارد مواد مخدر نیز باهمـه انـواع و

۱- روایت ابن ماجه

اقسامش خساره های جانی، مالی، اجتماعی و اخلاقی را در پی دارد،زیرا علت و انگیزه در بین هـر دویکـی مـی باشد. به همین منظور دلایل حرام بودن مواد مخدر را که قرآن کریم و سنت مطهر پیامبر اسلامﷺ و اجماع امت و قیاس بیان نموده خدمت تان ذکر می نمائیم.

دلیل از قرآن کریم:

*خداونـــــد ﷻ مـــــی فرمایـــــد:

﴿ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلْأُمِّيَّ ٱلَّذِي يَجِدُونَهُۥ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي ٱلتَّوْرَىٰةِ وَٱلْإِنجِيلِ يَأْمُرُهُم بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَىٰهُمْ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ ٱلْخَبَٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَٱلْأَغْلَٰلَ ٱلَّتِي كَانَتْ

عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾ الأعراف: ١٥٧

ترجمه: (آنهائیکه پیامبر نبی امی- ناخوان- را پیروی می کنند که نام او را در نزد خود هم در تورات وهم در انجیل نوشته می یابند،ایشانرا به معروف یعنی پسندیده امر می کند و ایشان را از منکر یعنی ناپسند باز می دارد، وبرای شان چیزهای پاک را حلال می گرداند و برای شان چیزهای پلید را حرام می سازد وبارهای سنگین شان، و طوقی را که برگردن شان است برمی دارد).

علما ازآیه مبارکه فوق این اصل مسلم را استنباط نموده اند که هر چیز خوب و پاکیزه مباح وهر چیزپلید و خبیث حرام می باشد. پس اگر ما مواد مخدر را زیر

این اصل قرار دهیم آیا انسان عاقل وهوشیار چنین خواهد گفت که این مواد مخدر خوب و پاک و مباح است ؟ گمان نکنم که شخصی چنین بگوید، بلکه همه مردمان عاقل متفق به پلیدی و حرام بودن مواد مخدر هستند چون ضررها وزیانهای بی شمار در آن نهفته است که به همه هویدا و آشکار است.

*خداوند ﷻ می فرماید:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡرَبُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنتُمۡ سُكَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَعۡلَمُواْ مَا تَقُولُونَ ﴾ النساء: ٤٣

ترجمه: (ای مومنان! زمانیکه نشه هستید به نماز نزدیک مشوید تا هر آنچه را می گوئید بدانید).

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡخَمۡرِ

وَٱلْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَآ إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَآ أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا ۗ ﴾ البقرة: ٢١٩

ترجمه:(از تو در باره شراب و قمار می پرسند، بگو در آنها برای مردم گناه بزرگ و منفعت های است، و گناه آن از نفع آن بزرگتر است).

خداوند می فرماید: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّمَا ٱلْخَمْرُ وَٱلْمَيْسِرُ وَٱلْأَنصَابُ وَٱلْأَزْلَٰمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ ٱلشَّيْطَٰنِ فَٱجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُوقِعَ بَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةَ وَٱلْبَغْضَآءَ فِى ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ وَعَنِ ٱلصَّلَوٰةِ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّنتَهُونَ ﴾ المائدة: ٩١

ترجمه :(أی مومنان! شراب ، قمار، سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از

کردار شیطان بنابراین از آن دوری کنید تا باشد که رستگار شوید،بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند، و شما را از ذکر خداوند و از نماز باز دارد،پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمیکنید؟!).

در آیات فوق که خداوندﷻ شراب را به تدریج را برانسان حرام قرارداده ،زیان های گوناگون آنرا نیز بیان نموده است و کلمه (خمر) یعنی شراب به معنای پنهان و پوشش می باشد(عقل را می پوشاند) پس همین خواص بلکه بالاتر از آن در مواد مخدر وجود دارد.

شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمه الله می فرماید:استعمال مقدار کمی چرس نزد اغلب علماء مانند باقی مواد نشه حرام است وفرقی بین اشیای نشه آور از لحاظ اینکه

خوردنی یا نوشیدنی جامد و یا مایع باشد وجود ندارد).[1]

خداوند می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ النساء: ۲۹

ترجمه:(و خویشتن را مکشید حقا که خداوند به شما مهربان است).

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَلَا تُلْقُوا۟ بِأَيْدِيكُمْ إِلَى ٱلتَّهْلُكَةِ ۛ وَأَحْسِنُوٓا۟ ۛ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ﴾ البقرة: ۱۹۵

ترجمه:(و خود را بدست خویش به تهلکه نیندازید).

این دو آیت حفظ صحت بدن و عدم افگندن نفس را در هلاکت، بالای انسان واجب قرار میدهد (در صورتیکه

---

۱ - مجموع فتاوي جلد ۳٤ صفحه ۲٥٤

مصلحت بالاتر مانند جهاد در راه خداوند وجود نداشته باشد) حال آنکه علم طب ضررهای ناشی از مواد مخدر بالای صحت و کشانیدن معتاد به این مواد را به دیوانگی و حتی مرگ ثابت نموده است.

اطبا و دانشمندان زیان های این مواد را بطور مستند ذکر نموده اند، شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمه‌الله و إمام زرکشی رحمه‌الله به برخی از ضرر های این مواد اشاره نموده اند، ابن تیمیه رحمه‌الله چنین می فرماید:(چرس شخص معتاد را نشه نموده وی را مست و بی هوش می نماید، نامردی ،زن صفتی و دیوثی را در نفس معتاد جا می دهد حتی بالای مزاج تأثیر نموده انسان بزرگ وقوی را چون اسفنج ضعیف و ناتوان گردانیده در مقابل پرخور گردیده، وباعث دیوانگی انسان میشود ، چنانکه سرنوشت اکثر معتادین به این مواد

به دیوانگی پیوسته است).[1]

زرکشی رحمه الله چنین می نگارد: (بعضی مردم با استعمال این مواد به مرحله رسیده اند که عقل و هوش خودرا از دست داده حتی منجر به مرگ شان شده است).[2]

دلیل از سنت مطهر :

*- از عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت است که پیامبر ﷺ فرموده است :(هر چیز نشه کننده شراب است، و هر شراب حرام است).[3]

*- از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که پیامبر خدا ﷺ فرموده اند: (آنچه مقدار زیادش نشه نماید، پس مقدار کم آن نیز حرام است).[1]

---

۱ -مجموع فتاوي جلد ٣٤ ص٢٠٥

٢-زهر العريش ص ١٠٢

٣- متفق عليه

*- ام سلمه رضی الله عنها چنین روایت می کند : (پیامبر خدا از هر آنچه که نشه می نماید و سستی و ناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)[2].

احادیث بالا به صراحت شراب وهر نشه آور دیگر را حرام قرار داده است ، و مواد مخدر نیز مانند سایر اشیای نشه آور داخل این حکم بوده بلکه در هلاک نمودن واز بین بردن انسان به مراتب بلندتر از آنهاست.

ابن حجر رحمه الله در فتح الباری چنین می فرماید:(بدون قید، علما از فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم(هرنشه آورحرام است) استنباط نموده اند که هرآنچه نشه آور است ، اگر چه

۱-روایت ابو داؤد ۸۷/٤

۲- روایت احمد ۲۷۳/٤

آشامیدنی هم نباشد، حرام است، پس چرس و غیره درین حکم داخل است).[1]

عظیم آبادی رحمه الله قول طیبی رحمه الله را درعون المعبود چنین نقل می کند:(بعید نخواهد بود که در حرام بودن چرس و بنگ و هر آنچه که باعث سستی و زوال عقل می شود ، از این حدیث دلیل گرفت چون سبب وعلت - بی هوشی- در همه یکی است).[2]

دلیل اجماع:

اجماع امت را بر حرام بودن مواد مخدر و هر آنچه که سبب بی هوشی ، مستی و نشه می شود چه مایع باشد یا جامد، علمای ذیل تاکید می نمایند ،امثال شیخ الإسلام

۱- فتح الباري ۳۸/۱۰

۲- عون المعبود ۱۲۷/۱۰

ابـــن تیمیـــه رحمه الله، زرکـــشی رحمه الله، عظـــیم آبـــادی رحمه الله، ابـــن حجرالهیتمی رحمه الله، خطابی رحمه الله ، عراقـــی رحمه الله، قرافـــی رحمه الله وغیـــره وکسیکه آنرا حلال بداند کافراست، وامامـان چهـار مـذهب بخاطر نبودن این مواد در عصر شان ابراز نظر نکرده اند.

دلیل قیاس:

*- در استعمال مواد مخدر تجاوز بـالای نیازمنـدی های پنجگانه که اسلام در راه حفظ و نگهبانی آنهـا با همه وسایل و امکانات کوشیده اســت (حفاظـت از دین ،جان ،نسل ،مال ، عقل) و تجاوز بالای هـر یک از این نیازمندی ها را جنایت بسا بزرگ خوانده و بخاطر حفظ و نگهداشت فرد و جامعـه مجـازات شدیدی را بر جنایت کاران این نیازمندی هـا وضـع نموده است.

*- مواد مخدر بالای فرد و جامعه تاثیرات بد و خطرناکی ،از لحاظ دینی،صحی، اقتصادی،امنی و روانی دارد ،پس همچو ضررهای ناشی از مواد مخدر در ذات خودش برای منع و سرزنش استعمال کننده آن کافیست.

*- مواد مخدرمانند شراب مسلمان را از ذکر خداوند و از نماز باز می دارد ،مواد مخدرمراه با بی هوشی و نشه ، سستی کسالت و ضعف را به بارآورده که شاید ساعت ها طول بکشد، خداوند ﷻ می فرماید : ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُوقِعَ بَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةَ وَٱلْبَغْضَآءَ فِي ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ وَعَنِ ٱلصَّلَوٰةِ فَهَلْ أَنتُم مُّنتَهُونَ ﴾ المائدة: ۹۱

ترجمه:(بی گمان شیطان می خواهد تا به وسیله

شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد کند و شما را از ذکر خدا و از نماز باز دارد،پس آیا شما ازین اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید؟!).[1]

استعمال مواد مخدر راه را برای جرایم و جنایات بزرگ هموار نموده و معتاد را به ارتکاب جریمه و جنایت می کشاند، شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدست آوردن این مواد جانش را در خطر مرگ انداخته همه سختی ها را متحمل میشود و اگر ناچار آید دست به غارت، دزدی و قتل خواهد زد،بررسی و تحقیقات زیادی که با بعضی زندانیان صورت گرفته است تأیید و تصدیق کننده آنچه گفتیم می باشد.

۱- سورت مائده /۹۱

حکم زراعت و تجارت مواد مخدر

زراعت مواد مخدر و تجارت آن، با وجود انگیزه های مختلفش حرام است، زیرا ضرر و زیان آن بالای فرد و جامعه بطور مستقیم تاثیر می نماید ،در عین زمان همکاری با تجاوز فساد و پخش فرومایگی و همدستی با جنایت کاران و مجرمین می باشد خداوند ﷻ چنین می فرماید:

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾
المائدة: ٢

ترجمه: (ودر نیکو کاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و در گناه وظلم کمک ننمائید).

و در سنت پیامبر بزرگ اسلام دلایل مشخص و مستندی مبنی برحرام بودن خرید و فروش شراب وارد شده منجلمه آنچه از جابر رضی الله عنه روایت است که

رسول الله ﷺ فرموده اند:(به تاکید خداوند فروش شراب لاشه مردار،خنزیر -خوک- و بت ها را حرام نموده است).متفق علیه.

دلایل واضح مبنی بر آنکه خداوند استفاده و منفعت از هر آنچه حرام است منع نموده وجود دارد، پس خرید و فروش ،و استفاده از پول آنرا نیز حرام قرار داده است ،از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر بزرگ اسلام فرموده اند: (خداوند یهود را هلاک کند، که چربی را بر ایشان حرام نمود سپس آنرا فروختند و از پولش استفاده نمودند).متفق علیه.

پس نظر به دلایلی که ذکر شدبه طور آشکار برای ما ثابت می شود که هر آن چیزیکه دارای خواص بی هوش کننده و نشه آور- خمر- باشد حرام است ومواد مخدر نیز

دارای چنین صفات بوده،مثـل شـراب خریـد و فـروش آن ممنوع و حرام می باشد.

پس هر آنچیزی را که خداوندﷻ حرام نموده است و از خرید و فروش آن منع نموده بدیهی است که تجارت بـا مواد مخدر نیز داخل این حکم است پس واضح مـی شـود که تجارت بامواد مخـدر و پیـشه گـرفتن و بدسـت آوردن فایده بوسیله آن حرام است، خداونـدﷻ در مـورد بدسـت آوردن مال از راه های نامـشروع چنـین مـی فرمایـد:﴿ وَلَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ ﴾ البقرة: ۱۸۸

ترجمه : (و مال های خود را در بین خویش به نـاحق مخورید) در مورد بدست آوردن مال از راه های نامشروع و ناحق علمای تفسیر چنین اموال را به دو دسته تقسیم نموده اند:

*- بدســـت آوردن مـــال از راه ظلـــم،(دزدی ،خیانت،غارت) و هر آنچه که ســرانجامش بــه ایــن کارهای نا شایسته می کشاند.

*- بدست آوردن مال از راه هایکه منـع قـرار داده شده است مثـل بدســت آوردن مـال از راه قمـار و پیمـــان و قــرار دادهـــای نامـــشروع وحـــرام مثـــل سودگرفتن، و فروش آنچه که خداوند منفعت بردن از آن را حرام قـرار داده اسـت،مثـل شـراب و هـر چیزیکه مثل شراب باشد ماننـد مـواد مخـدر ،پـس بدست آوردن مال از راه های که ذکر شد همه حرام بوده ،اگر چـه بـا توافـق و رضـایت هـر دو طـرف صورت گرفته باشد.

کـسب و منفعـت از راه تجـارت و زراعـت مـواد

مخدر نظربه حدیث شریف ذیل حرام می باشد. پیامبرﷺمی فرماید:(به تاکید هرگاه خداوند چیزی را حرام نماید،پول آنرا نیز حرام قرار می دهد).[1]همینطور کشت و زراعت مواد مخدر ناجایز وحرام می باشد چون این کار باعث ترویج مواد مخدر بین اقشار جامعه شده در نتیجه خشم و غضب خداوند را ببار می آورد و درعین وقت کسیکه آنرا کشت می نماید به مبتلا شدن و معتاد شدن و رواج یافتن این مواد مهلک در بین مردم رضایت دارد،ومعلوم است رضایت و خشنودی در گناه ،گناه شمرده می شود.

چنانکه علمای فقه فروختن انگور را بالای کسیکه از آن شراب می سازد حرام قرار داده اند همچنان فروش

---

۱ - روایتِ الدار قطني ۷/۳

سلاح را در وقت فتنه نیز حرام گفته اند،پس باز داشتن ازکشت مواد مخدر و تجارت با آن سزاوارتر از شراب و فروش سلاح در وقت فتنه می باشد.

پیامبر ﷺ چنین می فرمایند:(خداوند ﷻ بر شراب ،و شیره کش آن،و نوشنده و ساقی آن ،و فروشنده ، وخریدار آن ،حامل و بارکش آن و بار شده بسویش،و برخورنده پولش، لعنت و نفرین فرستاده است).[1]

ابن حزم رحمه الله در کتاب محلیٰ می نگارد: (هر چیزیکه مقدار زیادش کسی را نشه و بی هوش کند پس یک قطره یا اضافه تراز آن تا مقدار زیادش شراب بوده،

---

۱ - روایت طبراني در کبیر ۹/۵۰

تصرف،فروش، نوشیدن استعمال نمودن آن بالای همه حرام است.).[1]

ابن عابدین حنفی رحمه الله می فرماید: (و در مورد فروش چرس از ابن نجیم رحمه الله " که از علمای معروف حنفی است " پرسیده شد که آیا جایز است؟در جواب نوشت: جایز نیست، لذا ازین جواب فهمیده می شود که ناجایز بودنش به معنای حرام بودن است...).[2]

ابن قیم رحمه الله می فرماید:(هر چیزیکه نشه آور است خواه مایع باشد یا جامد، در حکم شراب داخل است... ولقمه نفرین شده (چرس) نظربه احادیث صحیح و مستند

۱- محلی ۷/ ۵۶۲

۲- حاشیه ابن عابدین ٦/٤٥٤

پیامبرﷺ که طعنی در سندش و اجمالی در متـنش نیـست شراب محسوب شده است).[1]

حکمت در حرام بودن مواد مخدر

دین مبین اسلام رحمتی بربندگان خداوندﷻ اسـت ، خداوندﷻ پیـامبرشﷺ را مخاطـب قـرار داده مـی فرمایـــــــــــــــــــــــــد:

﴿ وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَٰلَمِينَ ﴾ الأنبیاء: ١٠٧

ترجمــه : (و تــرا جــز مرحمتــی بــرای جهانیــان نفرستادیم).

ایــن رحمــت و مهربــانی بطورآشــکار در رهــائی بشریت به واسطه پیامبر بزرگ اسلام محمد ﷺ زمانیکـه آنها را از تاریکی بـه روشـنی، واز نـادانی و گمراهـی و

١- زاد المعاد ٤/٤٦٣

پرستش بندگان، به عبادت و بندگی پروردگار جهان، و از تنگی دنیا به فراخی آخرت کشانید، واضح است.

خداوند ﷻ می فرماید: ﴿وَكُنتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ آل عمران: ۱۰۳

ترجمه: (و شما برکناره گودالی از آتش قرار داشتید پس شمارا از آن نجات داد به این ترتیب خداوند آیات خود را به شما بیان میکند تا باشد که شما راه یابید).

و ازنشانه های مهربانی و عطوفت پیامبر ﷺ بر عالمیان توصیه نمودن آنها به نیکی و باز داشتن آنها از بدی ،و حلال گردانیدن چیزهای پاک و حرام گردانیدن چیزهای ناپاک و نجس برای آنها می باشد چنانکه سختی ها و زنجیرهای قهر را از بندگان خدا کنار

گذاشت، پس در شریعت اسلامی آنچه که بالاتر از وسع و طاقت انسان باشد وجود ندارد واین فضل و مهربانی و منت بزرگ خداوندﷻ بالای بندگانش است خداوند ﷻ می فرماید﴿ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾ البقرة: ۲۲۰

ترجمه: (و اگر خداوند بخواهد شما را به زحمت می اندازد حقا که خداوند غالب و باحکمت است).

برای آنکه به ما روشن گردد که چرا اسلام مواد مخدر را حرام گفته، نظر دقیق در تاثیر این مواد بالای نیازمندی های پنجگانه که به اتفاق همه حفاظت و نگهبانی از آنها واجب است (حفظ دین، جان ،نسل، مال و عقل) نظر اندازی می نمایم.

بدون شک که مواد مخدر تاثیر عمیق بالای این

نیازمندیها نموده،بنیاد و تهذاب آنرا متزلزل و ویـران مـی سـازد، و مـی تـوان در بخـش هـای ذیـل آنـرا واضـح ساخت:-

الف: - از جمله این نیازمندیها یگانه چیزیکه بطور مشخص به سبب موادمخـدر آسـیب پـذیر اسـت عقـل انسان است، این نعمت بـزرگ کـه پروردگـارﷻ بـرای انسان لطف نموده و انسان بوسـیله آن راه هـای خیـر و هدایت را درک نموده، و پروردگار خود را عبـادت مـی نمایـد. خداونـدﷻ در قـرآن کـریم عـاقلان را در چنـد موضع تعریف و تمجید نموده است، اما وقتیکه عقـل در راه درست و صحیح کار گرفته نشود،جای تاسف است، خداوندﷻ از حال دوزخیان در حالیکه آنهـا فریـاد مـی زنند چنین حکایت میکنـد: ﴿وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا

كُنَّا فِيٓ أَصۡحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ﴾ الملك: ١٠

ترجمه:(ومی گویند اگر در دنیا گوش فرا می دادیم یا تعقل می کردیم حالا در زمره اهل دوزخ نمی بودیم). در جای دیگری می فرماید:﴿ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لِمَن كَانَ لَهُۥ قَلۡبٌ أَوۡ أَلۡقَى ٱلسَّمۡعَ وَهُوَ شَهِيدٞ ﴾ ق: ٣٧

ترجمه:(بی گمان درین پندیست برای کسیکه صاحب دل باشد یا گوش فرا دهد و متوجه باشد).

همین عقل انسان بود که خداوند آنرا پیشوا و جانشین در روی زمین قرار داد و همه موجودات را برایش مسخرکرد ولی بازهم قربانی جرعه از شراب یا پارچه از چرس یا افیون وغیره پلیدی ها میشود! پس افسوس به حال کسیکه عقل خود را قربانی این چنین لذت ها وخوشی های خیالی و کوتاه مدت نموده آنرا

تباه و برباد می دهد، این لذت ومستی های خیالی، آفات
و مصایب خطرناکی در پی دارد که انسان را بدتر از
حیوانات می سازد،پس چه فرقی میان شخصیکه عقل
خود را توسط شراب به بربادی می کشاند و شخصیکه
بوسیله مواد مخدر آنرا تباه می کند؟! همه دیانت های
آسمانی گذشته توجه خاص به این نیازمندیهای پنجگانه
داشته اند پس آیا ممکن است ،دین اسلام که آخرین
دیانت ها در روی زمین است و همه خوبیهای خاص
وعام را در بر دارد راضی به آن باشد تا فردی از افراد
منسوب به آن دیوانه وار چیزی راندانـد و یا بطرف
دیوانگی روان باشد؟! ابداً اینطور نخواهد بود و این
پلیدی ها را ابداً برای آنها اجازه نخواهد داد.

ب:- مواد مخدر فساد دینی را به بار می آورد،

دینی که بخاطر آن انسان آفریده شده است خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ الذاریات: ٥٦

ترجمه: (جن و انس را نیافریده ام مگر برای اینکه مرا پرستش کنند). مواد مخدر همانند شراب پلید و از عمل شیطان است خداوند ﷻ می فرماید: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ المائدة: ٩٠

ترجمه:(ای مومنان! شراب ،قمار،سنگ های نصب شده برای پرستش و بخت آزمائی به وسیله تیرها پلید است از کردار شیطان، بنابراین از آن دوری کنید تا باشدکه رستگار شوید، بی گمان شیطان می خواهد تابه وسیله شراب و قمار دشمنی و نفرت را میان شما ایجاد

کند، وشمارا از ذکر خداوند واز نماز بـازدارد، پـس آیـا شما از این اعمال ناشایسته اجتناب نمی کنید).؟!

مواد مخدر بنده را از نماز و ذکـر خداونـد بـاز مـی دارد، و هر چیزیکه مانع عبادت بنده شود ماننـد شـراب است و فرقی میان آنها نیست مثل چرس، بنگ، هیروین، افیون وغیره....پس زیان مـواد مخـدر بـالاتر از شـراب است چون شیطان شـخص معتـاد بـه مـواد مخـدر را از نماز، ذکر خداوند ، قرائـت قـرآن و همـه عباداتیکـه بـه طهارت ،وپاکی قلب واخلاص ضرورت دارد مانع واقـع می شود،شخص معتاد به مـواد مخـدر ،قـادر بـه چنـین اعمال نیک شـده نمتیوانـد، چـون خـودش فاقـد عقـل وهوش است وفرقی میان پاکی و پلیدی، خوبی وبدی را کرده نمیتواند، واینجاسـت کـه حکمـت خداونـدﷻ در

مباح نمودن اشیای پاک و خوب، و حرام نمودن ناپاکی ها و پلیدی ها ثابت می شود، پس بدانیم که خداوند ﷻ برای بندگانش نکوئی و سودمندی را برگزیده ولی اکثر مردم از آن غافلند.

ج:- مواد مخدر راه را برای تلف و بربادی مال هموار می سازد همین مال است که وسیله قوام زندگی مردم است ،خداوند ﷻ می فرماید:﴿ وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴾ النساء: ٥

ترجمه: (و اموال خود را که خداوند آنرا وسیله قوام زندگی شما گردانیده است به بی خردان مدهید)پس شخصیکه خود را به مواد مخدرمبتلا و معتاد می نماید از نادان ترین و بی خردترین مردمان خواهد

بود چون وی پول و مال خود را در راهی به مصرف می رساند که ضرر و زیان آن بطور مستقیم به عقل و بدنش وارد می شود و درین راه تا وقتی مصرف مـی نمایـد تـا آنکه تهیدست و بینوا شود.

اگر ما شخصی را ببینیم که همـه روزه مقـداری از پول خود را می سوزاند آیا نمی گویم این شخص دیوانه اســت ؟ و آیــا وی را ازیــن عمــل دیوانــه وارش بــاز نمیداریم ؟ پس چطور به شخصی که عقل و بـدن خـود را با مال خود می سوزاند؟انمیتوان وی را دیوانه نامید؟!

شخص معتاد به مواد مخدر بخاطر بدســت آوردن آن خود را در خطر مرگ قـرار داده همـه سـختی هـا را متحمل می شود، و اگـر ناچـار شـود دسـت بـه دزدی، غارت و قتل خواهد زد،این حقیقیتی است که اشـخاص

مبتلا به آن بخاطر بدست آوردن این مواد به چنین اعمال ناشایسته اقدام نموده اند.

د:- استعمال مواد مخدر شرف،آبرو، و پیوندها را در معرض بدنامی قرار میدهد، انسانیکه عقل، خرد،حیاء ودین خود را از دست داده باشد چطور میتواند آبرو و عزت خود را نگهدارد؟ بعض از علما گفته اند که شخص معتاد به مواد مخدر بی غیرت ودیوث می باشد و اگر تجاوزی بالای ناموس و آبرویش صورت بگیرد اعتنائی با آن نکرده عکس العمل نشان نمیدهد.

هـ:- مواد مخدر باعث امراض گوناگون شده انسان را به هلاکت میکشاند،پس چنین مواد مهلک و خطرناک چطور برخوردی بانفس انسانی خواهد داشت، آنکه خداوند حفاظت و نگهبانی اش را برانسان واجب

گردانیـده و از افگنـدن آن در تهلکـه بـاز داشـته اسـت.

خداونــدﷻ مــی فرمایــد: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾
البقرة: ١٩٥

(و خود را بدست خویش به هلاکت نیندازیـد) و

همچنان می فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ﴾ النساء: ٢٩

ترجمه: (و خویشتن را مکشید) مـواد مخـدر راه تباهی و هلاکت را هموار می سازد از همین جاست کـه شفا خانه های عقلی و عصبی پر از قربانیان مواد مخـدر بوده اکثر آنها بسبب سکته قلبی چشم از دنیا می پوشند، پس انـدکی شـک و تردیـد در حـرام بـودن ایـن وبـای خطرناک که نیازمندیهای پنجگانه را همه از بین می بـرد باقی نخواهد ماند.

نگهداشت از این نیازمندی ها را خداوند برانـسان

واجب گردانیده و از هرگونه تجاوز و جنایت بالای آن منع نموده است ، پس چگونه به چیزی راضی شد که سرانجام انسان را به مرگ می کشاند ؟!.

فتاوای علما و فیصله های سازمان های جهانی در مورد مواد مخدر

*** فتاوای علما در باره مواد مخدر:**

از امامان مذاهب و علما در باره مواد مخدر تا قرن ششم هجری کدام نظر و فتوائی روایت نشده است چون در عصر و زمان آنها این مواد وجود نداشت ،بعدها زمانیکه علما این مواد را شناختند در باره آن به طور مفصل صحبت نموده اند.

حالا نظریات و فتاوای بعض از علمای مذاهب چهارگانه را بطور نمونه ذکرمی نمائیم:

*- امـام التمرتلـی حنفـی رحمه الله درشـرح مـتن قـدوری چنین مـی نویـسد: (خـوردن بنـگ، چرس، آفیون جایز نبوده ،همـه حـرام اسـت، چون عقل را فاسد ساخته تـا آنکـه شـخص، معتادعیاش ،هرزه، فاسد و بی ننگ شـده و او را از نماز و ذکر خداوند جل جلاله باز می دارد)[1].

*- ابن عابدین حنفـی رحمه الله فرمـود: (خـوردن بنگ و چرس حرام است زیرا هـر آنچیزیکـه به عقل خلل وارد نمـوده و آنـرا بـرهم زنـد، جایز نیست)[2].

۱- شرح الجوهرة علي متن القدوري ۲/۲۷۰

۲- حاشيه ابن عابدين ٦/ ٤٥٧

*- امام قرافی مالکی رحمه الله می نگارد:(تناول افیون ،بنگ وسیکران[1] بقدریکه بالای عقل و حواس انسان تاثیرمنفی نماید جایز نیست.)[2].

همچنان در تهذیب الفروق می گوید: (علمای اهل این زمان به حرام بودن نبات معروف به چرس که اهل فسق و فجور آنرا استعمال می نمایند متفق اند)[3].

*- ابن حجر الهیتمی شافعی رحمه الله می فرماید:(اگر ثابت شودکه این مواد مخدر نشه آور است و عقل را می پوشاند استعمال آن از گناه های بزرگ وفسوق مانند شراب است ،پس هر آنچیزیکه بانوشیدن واستعمالش، تهدید خداوند

۱- گیاهیست که با خوردن آن انسان مست می شود .

۲- الفروق ۱/ ۲۱۸

۳- تهذیب الفروق ۲۱٤/۱

وارد شده، این مواد نیز در حکمش داخل است، چون علت مشترک ((زایل شدن عقل)) در هـر دو وجود دارد)[1].

*- البهوتی حنبلی رحمه الله میگوید: (وخوردن چـرس نشه آور مباح نیست.)[2].

*- شیخ الإسلام ابن تیمیه رحمه الله مـی فرمایـد:(امـا چرس ملعون نشه آور، مانند دیگـر اشـیای نـشه کننده بوده، و به اتفاق علمـا هـر چیـز نـشه آور حرام است، بلکه هر آنچیزیکه عقل را زایل وبـی اختیار می نماید خوردن ونوشیدن آن حرام است ، اگرچه درذاتش از نشه کننده ها هم نباشد مانند

۱- الزواجر ۲۱۲/۱

۲- کشاف القناع ۱۸۸/٦

بنگ،پس هر نشه آور سزاوار فرمان الهی (شلاق) وهرآنچیزیکه نشه آورنیست سبب تعزیر (سرزنش) می شود)[1].

ابن قیم جوزی رحمه الله نگاشته: (پس در حرام بودن فروش شراب ، فروش هر گونه نشه آور خواه آشامیدنی باشد یا جامد،شیره چیزی باشد یا پخته شده، داخل است ،فلهذا شیره انگور ،شراب ساخته شده از کشمش ،خرما، جو ، جواری، عسل ،گندم ولقمه لعنت شده (چرس) این لقمه فسق و دگرگون کننده همه داخل این حکم هستند.)[2]

۱- مجموع فتاوی شیخ الاسلام ابن تیمیه ۲۰٤/۳٤

۲- زاد المعاد ٤٦۳/٤

مفتی دیار مصر شیخ عبدالمجید سلیم در جواب سوالی درباره مواد مخدر چنین جواب ارائه کرد: (.بدون شک وشبهه که استعمال این مـواد حـرام است چون باعث زیان های بزرگ وناگوار شـده، عقل را بـه تبـاهی کـشانده، بـدن را از بـین مـی برد،همچنان ضررهای بی شـمار را از خـود بجـا گذاشته که شریعت اسلامی هرگز به استعمال آن اجازه نمیدهد و به حرام بـودن آن حکـم نمـوده است)[1].

۹- فتوای علمای بزرگ عربستان سعودی:

علمای بزرگ عربستان سعودی با اتفاق آرا فتوای صادر نمودند که قاچاقبران مـواد مخـدر اعـدام گردنـد،

۱- فقه السنة ۲/ ۵۳۳

وترويج دهندگان آن سرزنش شود، تا از شـر آنهـا جلـو گيرى صورت گيرد[1].

چنانكه كنفـراس جهـانى مبـارزه بـا نوشـابه هـاى الكلى ومواد مخدر، كـه در سـاحه دانـشگاه اسـلامى در مدينه منوره در سال ١٤٠٢هـ برگزار گرديده بود، برلزوم نبرد ومبارزه عليه نوشابه هاى الكلى ومواد مخدر باهمـه وسايل ممكنه، وبرحـرام بـودن همـه مـشروبات الكلـى ومواد مخـدر، ايـن كنفـرانس اعمـال خـود را بـه پايـان رسانيد[2].

اين بود توضـيحات و فتـاواى علمـاى سرشـناس اسلامى كه بطور واضح وصريح برتحريم مواد مخـدر بـا

١- مجله البحوث الاسلامية عدد ٨٧/١٢ عام ١٤٠٥هـ

٢- مجله البحوث الاسلاميه ٨٧/١٢

انواع مختلف آن مانند: چرس، هیروئین، افیون، بنگ، وغیره حکم صادر نمودند.

۱۰- فتاوی علمای اهل سنت ایران:

در آخر بحث دلیلی که جامع تمام ادله باشد ذکر می شود و آن اینکه اگر در باره مواد مخدر از طرف شارع عليه السلام هیچگونه دلیلی بر حرام بودن آن نمی بود، باز هم از طریق دیگر حرام است و أن منع کردن والیان امر(دولت) است که والیان امر استعمال، تجارت، زراعت، و هم حمل و ..... آن را ممنوع قرار داده اند و برای آن قوانین مقرر کرده اند و اطاعت از والی امر واجب است در حکمی که در آن نافرمانی خدا و رسول خدا ﷺ نباشد بر این مسئله تمام مسلمین اجماع دارند چنانکه علامه نووی در شرح مسلم باب طاعة الامراء ذکر نموده اند.

از این تایید می شود که ضرر مواد مخدر از مسکرات هم بیشتر و ممنوعیتِ شدیدتری را در بر دارد. و به همین خاطر مقننین، قانون تند و سختی وضع کرده و زراعت، تجارت و استعمال آن را ممنوع قرار داده اند. و سزاهایی برای متخلفین مقرر کرده و شدیداً مراقب آن هستند که این همه دال بر ممنوع بودن مواد مخدر است.[1]

فیصله سازمان های بین المللی درباره مواد مخدر:

*- در سال ۱۹۰۹میلادی برای اولین بار کنفرانس جهانی در باره مواد مخدر دایر گردید، که کشور های اشتراک کننده خواستار بررسی مشکلات ناشی ازین مواد، و اثرهای ناگوار آن در اجتماع شدند،

۱- حاشیه رد المختار للشامي، ج٦، ص٧٧.

همچنان این کنفرانس در پایان کارش اعلامیه صادر نمود تا اقدامات لازمه در مورد مبارزه با این مواد خطرناک صورت گیرد.

*- برای دومین بار کنفرانس جهانی بر ضد افیون در سال ۱۹۱۲م در لاهای صورت گرفت که کشورها ی اشتراک کننده متعهد شدند تا انتاج و صادر شدن این مواد را مراقبت نمایند تا این مواد تنها منحصر به امور دارویی گردد.

*- در سال ۱۹۲۵م کنفرانس جهانی در ژنیف دایر گردید، که اشتراک کنندگان این کنفرانس با اتفاق همه در جلوگیری از تجارت افیون و جزای قانونی برقاچاقبران آن تاکید نمودند.

*- در سال ۱۹۳۶م کنفرانس جهانی برای بار دوم

در ژنیف دایر گردید، که از مهمترین فیصله های آن تسلیم نمودن مجرمین به چنگ قانون، و سهولت ارتباط با دوایر مبارزه با مواد مخدر بود.

*- در سال های ۱۹٦۱م و ۱۹۷۱م و ۱۹۷۲م کنفرانس های متعددی مبنی بر لزوم مراقبت و پیگیری مواد مخدر، و دواهای بیهوش کننده دایر گردید.

این بود فیصله های کشورهای متعدد جهان در مورد این مواد کشنده و مهلک، که در اواخر قرن بیست متوجه خطر این مواد شدند در حالیکه پیشوای بزرگ جهان حضرت محمد ﷺ از اینگونه موادی که نشه و سستی و کسالت را ببار می آورد، قبل از چهارده قرن مردم را برحذر داشته و منع نموده بودند چنانکه ام سلمه رضی الله عنها از پیامبر

بزرگ اسلامﷺ چنین روایت می کند (پیامبر خدا از آنچیزیکه نشه آور بوده ، سستی وناتوانی را به بار می آورد منع نموده است)[1].

جزای معتاد، رواج دهنده، قاچاقبر،وکشاورزمواد مخدر:

اول:- جزای شخص معتاد به مواد مخدر: در مورد حرام بودن مواد مخدر و تعین جزای شدید براشخاص معتاد به آن اختلاف در بین علما وجود ندارد،بخاطریکه وي با مرتکب شدن چنین عمل خود را در هلاکت می افگند،درحالیکه خداوند انسان را در کتابش ازین عمل منع نموده ، می فرماید:﴿ وَلَا تُلْقُوا۟ بِأَيْدِيكُمْ إِلَى ٱلتَّهْلُكَةِ ﴾ البقرة: ١٩٥

١-روایتِ احمد ٤/٢٧٣

ترجمه: (وخود را بدست خویش به هلاکت نیندازید).
چنانکه وی بااین نادانی و بی پروائی مرتکب تجاوز و جنایت بالای بزرگترین نعمتی (عقل)که خداوند بروی ارزانی نموده، شده است و خداوند بسبب همین عقل انسان را واداربه طاعت اوامرش نموده است.

مگردر مورد اینکه شخص معتاد به مواد مخدر مستحق چه جزائی میشود؟ آیا جزای شراب بروی لازم میشود یا اینکه سرزنش و تعزیر میشود؟ از علما دو قول روایت شده که رأی راجح وصحیح همان است که جزای شخص معتاد به مواد مخدر همانا فرمان الهی (شلاق) است مانند کسیکه شراب نوشیده باشد، این نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه ،ابن القیم، امام ذهبی، امام زرکشی و دیگر علمای بزرگ اسلام است.

اسباب راجح بودن این نظریه:

أ- این نظریه علمای بزرگ اسلام می باشد.

ب- دلایلی که بر حرام بودن شراب آمده، مواد مخدر باتمامی انواعش چه مایع چه جامد چه نوشیدنی چه خوردنی داخل این حکم است.

ج- این حکم از طرف علمای بزرگ عربستان سعودی وسایر علمای بزرگ جهان اسلام صادر شده چنانکه قبلا ذکر گردید، در این فتوی چنین آمده:((کسیکه مواد مخدر را استعمال نماید در حق وی حکم شرعی شراب خواری جاری میشود ،اما اگر معتاد به این مواد شده باشد و قاضی جزای شلاق را بروی کفایت نبیند، پس میتواند در مورد این چنین اشخاص اجتهاد نماید و تلاش به خرج

دهد تا جزا و سرزنش مناسب برآنهـا تعـین نمایـد، اگر چه قتل هم باشد))[1].

دوم: جزای رواج دهنده مواد مخدر:

تـرویج مـواد مخـدر در اجتمـاع مـسلمانان، اخـلاق وارزش ها را از هم پاشده ،درعین حال سبب نشر بـدی و زشتی ها شده ،کمک و همکاری در گناه و تجاوزگری کـه خداوندﷻ بنـدگانش را از آن برحـذر نمـوده، مـی باشـد.

خداونـدﷻ مـی فرمایـد:﴿وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِۚ﴾ المائدة: ۲ ترجمه:(و در گناه و ظلم کمک ننمائید).

بنـا بـراین لازم اسـت کـه جـزای آن بـاز دارنـده و نکوهش کننده باشد هر چند جزای چنین اشخاص بـه حـد قتل هم برسد، چنانکه در متن فتوای علمای بزرگ سعودی

۱- مجلة البحوث الاسلامية ۱۲/۷۸.

در باره مواد مخدر آمده: (و کسیکه مواد مخـدر را تـرویج میدهد، چه از نگـاه سـاختن،یـا وارد نمـودن، یـا خریـد و فروش آن، یا هدیه نمودن آن به کسی، ویـا غیـره راه هـای دیگر ،همه در نشر وپخش و ترویج آن یکسانند.

اگر برای اولین بار به اینکار اقـدام نمـوده باشـد لازم است که جزا و سرزنش سخت بـروی تطبیـق گـردد، مثـل حبس،شلاق ویا جریمه مالی یا هردو باهم،نظربـه مقتـضای حال شـخص کـه قاضـی هـر آنچـه را در حقـش مناسـب میبیند،واگر این عمل دو باره از وی تکرار شد، پس جـزای برایش تعیین گردد تا مردم از شرش رهائی یابند، اگـر چـه به حد قتل هم برسد، چونکه این شخص با ایـن عملـش از جملـه مفـسدین در روی زمـین واز جملـه کسانیـست کـه جرایم در نفسهای شان بطور بنیادی و عمیق جا گرفتـه واز

آن خلاصی ندارند، علما این مسأله را نیز بررسی نموده اند که قتل نوعی از انواع تعزیر و سرزنش می باشد)[1].

سوم: جزای قاچاق بران مواد مخدر: -

قاچاق مواد مخدر تـاثیرات بـد بـالای فـرد واجتمـاع همانند رواج دهنده آن دارد، بلکه بالاتراز آن است، بنـابرآن لازم است که جزا و کیفر قاچاق بران این مواد همانند و یـا اضافه تر از ترویج دهندگان آن باشد،سازمان علمای بـزرگ عربستان در باره قاچاقبران مواد مخدر چنین فرمـان صـادر نموده اند:(حکم جزای قاچاق بران مواد مخـدر،قتل اسـت ،چون به سبب قاچاق این مواد ،و داخـل نمـودنش در بـین اجتماع، فساد بزرگ را به بار آوده وخطر آن نه تنهـا بـالای خود قاچاق بر، بلکه بـالای همـه امـت وتـوده هـا متوجـه

۱- مجلة البحوث الإسلامية ۷۸/۱۲

خواهد بود، وارد کننده این مواد و شخصیکه آنرا از خـارج بدست می آورد سپس برای ترویج دهنـدگان ایـن مـواد را تهیه می کند همه شان در یک صف قرار دارند)[1].

چهارم:جزای کشاورزان مواد مخدر :

کسیکه مواد مخدر راکشت می نماید و یا بـه صـنعت آن می پردازد همه در یک حلقه با ترویج دهندگان این مواد قرار دارند،فلهذا جزای کشاورزان این مواد تعلق بـه اجتهـاد قاضی یا حـاکم مـسلمان دارد، اگرباسـوختاندن، یـا از بـین بردن کشتزار،یاسرزنش کشاورز، با شلاق زدن و یـا حـبس نمودن، یا تعین جریمه مالی بروی میتواند مانع این عملـش در آینده شود، پس این کار را بکند، اگر کشاورز دو باره به این عمل دست زد ،قاضی میتواند حکم بـه قتـل وی کنـد،

۱- مجلة البحوث الإسلامية ۱۲/۷۸

چون کشت مواد مخدر از جمله بدترین انواع فساد و نـشر فرومایگی و اعلان منکرات در اجتماع مـی باشـد- و قـبلاً جزای ترویج دهندگان این مواد را ذکـر نمـودیم، و جـزای آنها بر کشاورزان مواد مخدر کاملاً قابل تطبیق اسـت . والله اعلم.

خواننده گرامی: جزاهای را که علمای کرام بر معتادان و ترویج دهندگان و قاچاق بران و کـشاورزان مـواد مخـدر تعین نموده اند مبنی بر دلایل ذیل که در مورد منع خـوردن مال از کسب حرام ،نشر و پخـش فـساد و فـرو مـایگی در اجتماع، وخرید و فروش آنچه را شریعت حـرام قـرار داده است می باشد ازجمله:-

اولاً:- خداونـــد ﷻ مـــی فرمایـــد: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم بِٱلْبَٰطِلِ ﴾ البقرة: ۱۸۸.

ترجمه:(ومال های خود را در بین خویش به ناحق مخورید).

دوم:- خداوندﷻ می فرماید:﴿ وَتَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ ۚ ﴾ المائدة: ۲

(در نیکوکاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید و درگناه و ظلم کمک ننمائید).

سوم:- خداوندﷻ می فرماید﴿ إِنَّمَا جَزَٰٓؤُا۟ ٱلَّذِينَ يُحَارِبُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَسْعَوْنَ فِى ٱلْأَرْضِ فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوٓا۟ أَوْ يُصَلَّبُوٓا۟ أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُم مِّنْ خِلَـٰفٍ أَوْ يُنفَوْا۟ مِنَ ٱلْأَرْضِ ۚ ذَٰلِكَ لَهُمْ خِزْىٌ فِى ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَهُمْ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾ المائدة: ۳۳

ترجمه:(بی گمان جزای کسانیکه باخداوند و رسول او به

جنگ برمی خیزند وبه فسادکاری در زمین سعی می ورزند اینست که کشته شوند یا به دار زده شوند یا دستهاو پاهـای شان از طرف مخالف([1]) بریده شود یا از زمین دور ساخته شوند (تبعید شوند).

چهارم:- پیامبرﷺ می فرماید:(به تاکیـد خداوند فـروش شراب ،لاشه مردار،خنزیر وبت ها را حرام نموده است)[2]

پنجم:- پیامبرﷺ می فرماید: (خداوند یهود را هلاک نمایـد ،خداوند چربی را برایشان حرام نمود سپس آنـرا فروختنـد واز پولش استفاده نمودند)[3].

ششم:-پیامبر ﷺ می فرماید:- (بی گمـان هرگـاه خداونـد چیزی را حرام نماید، پولش را نیز حرام قرار میدهد)[1] .

۱ـ یعني دست راست وپاي چپ شان، والله اعلم

۲- متفق علیه.

۳- متفق علیه.

هفتم:- پیامبر ﷺ می فرمایند:- (خداوند ﷻ برشراب، و شیره کش آن ،و نوشنده،وساقی آن، وفروشنده و خریدار آن ، وبارکش آن و بارشده بسویش، وبر خورنده پولش لعنت و نفرین فرستاده است)[2].

پس مواد مخدر بدتر از شراب است به همین منظور هرکه در تجارت، کشت، ترویج و قاچاق این مواد به هر شکلی از اشکال وهرگونه انگیزه سهم داشته باشد مورد نفرین خداوند ﷻ قرار خواهد گرفت و مستحق جزای دنیوی واخروی میگردد.

خوشا به حال آنکه به سخن گوش فرا می دهد ، و ازپسندیده و شایسته پیروی می کند.

۱- روایت دار قطني ۷/۳.

۲- روایت طبراني ۵۰/۹.

فهرست

